

צו לפי סעיף 41 לפקודת הרופאים (נוסח חדש), התשל"ז-1976

החלטה 16-12

בפני:

השופט (בדימוס) אמנון סטרשנוב

בעניין שבין:

הנקבל

המשנה למנכ"ל משרד הבריאות
ע"י ב"כ - עו"ד שרה שר-לב

לבין:

הנקבל

ד"ר דרור רובינסון
ע"י ב"כ - עו"ד ערן קיזמן

ה ח ל ט ה

העובדות

1. בתקופה הרלוונטית בשנת 2005, היה הנקבל, ד"ר דרור רובינסון (להלן – הנקבל או ד"ר רובינסון), רופא מומחה בכירורגיה אורטופדית.

ביום 28.4.05 ביצע הנקבל ניתוח להחלפת מפרק הירך של הגברת א.ק. בביה"ח אסותא (להלן – בית החולים). לאחר שהתעוררה מהניתוח, התברר למטופלת כי הנקבל ביצע את הניתוח ברגלה הימנית, למרות שהניתוח היה אמור להתבצע במפרק הירך ברגלה השמאלית, וזאת בניגוד להסכמתה של המטופלת.

הקובלנה

2. ביום 31.5.2007, הגיש המשנה למנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר בועז לב, קובלנה נגד הנקבל, על כך שגילה רשלנות חמורה במילוי תפקידו כרופא מורשה, וכן התנהגות שאינה הולמת רופא לפי סעיפים 41(1) + (3) לפקודת הרופאים – בכך שניתח את המטופלת ברגל הלא נכונה, לא סימן בדיו על גופה של החולה את האיבר המיועד לניתוח; לא וידא ברשומה הרפואית את הצד המיועד לניתוח, בטרם ביצעו.

דו"ח הוועדה - ההכרעה

5. לאחר ששמעה עדויות וקבלה ראיות במשך שבע ישיבות תמימות בשנים 2008 – 2011, החליטה הוועדה, להמליץ בפני שר הבריאות להרשיע את הנקבל בעבירות שיוחסו לו, תוך שאימצה את גירסת המטופלת – שנתמכה במסמכים רפואיים לדוב – ודחתה את גירסת הנקבל, אותה הגדיר כ"בלתי סבירה".

עמדת הוועדה כי מדובר היה בהסכמה מראש של המטופלת לניתוח מפרק הירך ברגל שמאל, נתמכה גם בשורה ארוכה של מסמכים רפואיים, בהם צויין מפורשות כי מדובר בניתוח ברגל שמאל, ולא כפי שטען הנקבל כי ההחלטה איזו רגל לנתח הייתה אמורה ליפול בסמוך לניתוח, וכי הלכה למעשה, הסכימה המטופלת לניתוח גם ברגל ימין.

בכל הטיפולים הרפואיים שקדמו לניתוח, טופלה המטופלת ברגלה השמאלית, לאחר שאובחנה כסובלת מאורטרוזיס ברגל שמאל, כפי שעולה מפורשות מהמסמכים הרפואיים שצורפו כנספחים 1/ת – 8/ת לכתב הקובלנה, והם מפורטים בסעיפים 13 – 18 לדוח הוועדה.

6. המסמך העיקרי שהיווה בסיס לממצאי הוועדה לחובתו של הנקבל, היה רשימת זימון תורים למנותחים, אותו שלח הנקבל לבית החולים בפקס ביום 16.4.05, ובו ציין כי מדובר בניתוח של החלפת המפרק "בירך שמאל" (LT THR), וכי דרושה הרדמה מלאה (14/ת). על המסמך מופיע מספר הפקס של ד"ר רובינסון, הנקבל.

בעדותו בפני הוועדה התכחש הנקבל לחלוטין לתוכנו של המסמך, הכולל גם רשימת ניתוחים נוספים שאמורים היו להתבצע על-ידו באותו יום (ששה במספר), או כי הוא זה שכתב אותו או שלח אותו. כדבריו בעדותו:

"זה לא הכתב שלי, זה בטוח... זה לא קשור אליי... אני לא יודע, זה לא מסמך שלי".
לשענת הנקבל, בית החולים הוא שרשם את רשימת המנותחים ו-"אני ראיתי אותו פעם ראשונה שאתה הראית לי אותו היום...". כך!

7. גם בסיכומיו חזר ב"כ הנקבל במשנה תוקף על הטענה המחזרה, יש להודות, ולפיה: "הנקבל אינו יודע מהו הבסיס לרשימת הניתוחים ומי אחראי לכתיבתה. בכל מקרה, כתב היד על גבי הרשימה אינו כתב ידו".

בצר לו, ביקש ב"כ הנקבל, שהתובעת "תבהיר את מקורה של הרשימה", ועו"ד ש' שר-לב נעתרה לאתגר וקיבלה מכתב ממנהלת הרפואית בבית החולים, בו הבהירה כי הרשימה הגיעה לביה"ח מהנקבל, וכי ביה"ח לא עשה בו שום שינוי. גם מכתב זה לא הניח, כך נראה, את דעתו של הנקבל, והוועדה נעתרה גם לבקשתו להזמין את המנהלת הרפואית של ביה"ח, ד"ר אורנה אופיר, להעיד בפני הוועדה, אשר שבה והדגישה כי טבלת הניתוחים ממולאת על-ידי "או הרופא, או המזכירה או אשתי" (עמ' 4 לעדותה), ומתקבלת בביה"ח, ללא שבוצעו בה שינויים.

עדותה זו של ד"ר אופיר גרמה, ככל הנראה, להארה כלשהי אצל הנקבל, אשר ביקש להגיש לוועדה ראיה נוספת, ולפיה: "על-פי בדיקה נוספת הסתבר שהמסמך נכתב ע"י אשתי של הנקבל, הגב' חיה רובינסון".

8. הוועדה דחתה בשתי ידיים את בקשת הנקבל להגיש ראיה נוספת, כמו גם את גירסתו החדשה והמתחדשת לבקרים, תוך שקבעה:

"לא ניתן לקבל את הגירסה לפיה לאורך כל תקופת הדיון לא 'זכר' הנקבל כי אשתי היא שכתבה את המסמך, ובידה לשפוך אור על משמעותו. הטענה כי אשתי לא היתה ערה/מעורבת בקובלנה אשר הוגשה נגדו זה מכבר, ובפרט כאשר היא מועסקת על ידו במרפאתו, הינה בלתי סבירה בעליל..."

לא רק שגירסתו של הנקבל לעת זו היא בלתי סבירה, אלא גם בשל השיהוי הרב ובשל גירסתו הקודמת, עולה תחרשה של הטעייה וחוסר תום לב. תחרשה זו, למרבה הצער שבה ועולה אל מול התנהלותו של הנקבל במסגרת ההליך כולו". (עמוד 10 לדוח הוועדה).

הנני סומך את שתי ידי על החלטת הוועדה ועל התרשמותה השלילית בתכלית מהנקבל. בצדק רב דחתה הוועדה בקשת סרק זו של הנקבל, כאשר לאחר שהטריד את המערכת שוב ושוב בגירסה מפוקפקת למדי, גילה לפתע את "הפתרון" לסוגייה בפתח ביתו הוא. ולא היא.

9. הוועדה דחתה מכל וכל את טענתו של הנקבל ולפיה, המטופלת סבלה מבעיה בשתי הרגליים, וכי רק בסמוך לניתוח ולאחר שהגיעה לבית החולים, קרי, עובר לניתוח עצמו "הוחלט על ניתוח ברגל ימין". הוועדה התרשמה לשלילה מהנקבל, ואף התייחסה לרישומים כפולים שערך לגבי ביקור מיום 20.4.05 בהם צוינו על-ידו דברים שונים לחלוטין בשני הסיכומים (סעיף 28 לדוח הוועדה).

עוד ציין, כי ב"טופס ההסכמה לניתוח" נרשם כי מדובר ב"החלפת פרק ירך", ללא שצויין באיזו רגל מדובר (5/ת). לאחר מכן, הוספו לטופס המילים "ימין RT". לטענת הנקבל, הוא שינה את הטופס לאחר שהסביר למטופלת כי ינתח אותה ברגל ימין, והיא הסכימה לכך – עובדה שהוכחה על-ידה.

אין חולק, כי בניגוד לטוהל, הנקבל לא סימן בדיו את האיבר שאמור היה לנתח. לגירסתו, הוא הלך להביא טופס ממכוניתו, ומשחזר "הייתה המטופלת מורדמת".

דו"ח הוועדה – העונש

10. ביום 8.7.12 הגישה הוועדה דין וחשבון נוסף, המתייחס לעונש שמן הראוי להטיל על הנקבל. הוועדה ראתה בחומרה רבה את התנהגותו ואת התנהלותו של הנקבל בפרשה זו, תוך שקבעה כדלהלן:

"התנהגותו של הנקבל בעניין שלפנינו, לקתה למצער, בחוסר הגינות. שינוי גירסאות הנקבל במסגרת הליכים אלה, שינוי טופס ההסכמה – ללא חתימת המטופלת, המצאת מסמכים בשיהוי בלתי מוסבר, כל אלה אינם מתיישבים עם הגינות בסיסית".

עוד הוסיפה הוועדה וקבעה:

"אנו סבורים כי מעבר לטענותיו של הנקבל בזיהוי האיבר שיש לנתח, אי סימון האיבר והתנהלותו הרשלנית בעת הבחירה, לא פחות – ואולי אף יותר – חמורה התנהלותו הנלווית; לרבות במסגרת הליכים אלה".

לוועדה הוגשה חוות דעת פסיכיאטרית בלתי חתומה, מטעם ד"ר י' חלבון, בה צויין כי הנקבל סובל מ- "Adjustment disorder עם הסתמנות מעורבת דכאונית חברתית. תסמונת זו מלווה בפגיעה קשה בתפקוד הבינאישי, הן התברתי והן המשפחתי". הוועדה סירבה להתייחס לחוות הדעת הפסיכיאטרית, מבלי שנחתמה ומבלי שעורך חווה"ד העיד בפניה.

11. בסופו של יום, החליטה הוועדה לאמץ את העונש המוסכם שהומלץ על-ידי הצדדים – חצי שנה תלויית רישיון – ואף צירפה לו נזיפה, למרות שהביעה הסתייגות מהעונש המוסכם, בצינה כי "אנו מספקים אם אכן די בעונש שהוסכם עלינו".

החלטה

12. הגני נכון לאמץ את המלצות הוועדה באשר להכרעת דינו של הנקבל, ד"ר רובינסון, ולקביעתה כי הוא ביצע את המעשים שיוחסו לו, ובכך התרשל התרשלות חמורה במילוי תפקידו כרופא והתנהג באופן שאינו הולם התנהגות של רופא – עבירות לפי סעיפים 141(1) ו- (3) לפקודת הרופאים.

אין ספק, כי הנקבל הוסיף חטא על לפשע בכך שלאחר שהתרשל בצורה חמורה ביותר, שעה שניתח את הרגל הלא נכונה של המטופלת, עשה כל שביכולתו – באמצעים כשרים יותר וכשרים פחות – כדי להעלים את מחדליו ולהטיל את האשם בטעותו על כתפי המטופלת. כך, לגבי כל המסמכים שהוצגו ושבהם צויין מפורשות כי המטופלת סובלת מכאבים ברגל שמאל; כך לגבי השינוי שערך בטופס ההסכמה לניתוח, ללא הסכמת המטופלת; ועיקר העיקרים – התכחשותו השקרית לאחריותו לאמור בטופס הניתוחים (15/ת), שנשלח ממכשיר הפקס במשרדו – בו צויין מפורשות כי מדובר בניתוח במפרק רגל שמאל – הכחשה שנדחתה על-ידי הוועדה מכל וכל, ובצדק.

תמים דעים אנוכי עם עמדת הוועדה כי התנהלותו של הנקבל במהלך דיוני הוועדה, גירסאותיו הסותרות והמשופצות, חדשות לבקרים, וניסיונו להטיל את האשם לטעותו על כתפי אחרים, ביניהם המטופלת האומללה – חמורים לא פחות מהתנהגותו הרשלנית בעת ביצוע הניתוח.

13. עם זאת, נראה לי כי הוועדה הסתפקה בעונש קל ביותר, בהחליטה לאמץ את הסדר הטיעון לגבי הענישה שהומלץ על-ידי הצדדים, ולא ידעתי על שום מה ולמה הומלץ עונש כזה על-ידי התביעה.

תמוהה בעיניי, עמדת התביעה אשר ניהלה הליך משמעותי ארוך וממושך במשך למעלה מארבע שנים נגד נקבל שכפר באשמות, העלה טענות כחבות וגירסאות סותרות, ועשה כל שביכולתו על-מנת להרחיק מעצמו אחריות למקרה. והנה, לאחר שהציגה את הנקבל במלוא קלונו, נחה על התביעה מידת החסד והרחמים והיא החליטה להסתפק בעונש קל ביותר, מטעמים שאינם מובנים כלל. סבורני, כי נקיטת עמדה מקילה ומתחשבת מצד התביעה בעת גזירת העונש, ראויה היא במקרים בהם מודה הנקבל במעשים המיוחסים לו ומביע צער וחרטה על מעשיו, ולא במקרה של כפירה באשמה וניהול הליכים ממושכים, כבמקרה דנו. זכותו של כל נקבל או נאשם לכפור באשמה ולנהל משפט הוכחות, כאוות נפשו – אולם אזי אין הוא ראוי להתחשבות ולעמדה כה מקילה בשלב הענישה – זכות השמורה לאדם המודה באשמה ומביע חרטה על מעשיו, כאמור.

14. הגני ער לכלל הנהוג במקומותינו, לפיו אין מקום, בדרך כלל ולמעט מקרים יוצאים מן הכלל, להחמיר עם נאשם או נקבל מעבר למה שהתביעה מבקשת. אולם הנסיבות הקשות של המקרה דנו ורשלנותו החמורה במיוחד של הנקבל בביצוע הניתוח ברגל הלא נכונה ובהתחמקותו השיטתית מלשאת באחריות לכשלונו זה – מצדיקות בעיניי סטייה מסוימת מכלל זה והחמרה בדין.

ראה לאחרונה, החלטת ביהמ"ש המחוזי בירושלים בתיק ע"ו 29369-06-11 ד"ר סופיה בלנקי נ. משרד הבריאות, מיום 21.10.11, בו החליט השופט (בדימוס) ורדי זיילר שלא לאמץ את "העמדה העונשית המשותפת לשני הצדדים" ולהחמיר בעונש, וביה"מ המחוזי אישר את החלטתו ש"איננה רק סבירה, אלא מחייבת המציאות" (עמוד 3 לפסה"ד).

15. סוף דבר, גם אם אתחשב לקולא בהמשכות ההליכים בתיק זה (כחמש שנים מאז הגשת הקובלנה ועד היום), בנסיבותיו האישיות של הנקבל, ואף באמור בחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו – אין ביכולתי לאמץ את המלצת הוועדה לגבי העונש המומלץ, כאשר אף לה עצמה היו פקפוקים של ממש אם היה בו די.

לפיכך, והגם שלא אמצה את הדין עם הנקבל – כדרכה של ערכאה גבוהה הדנה בשינוי ענישה של ערכאה נמוכה הימנה – הגני מטיל על הנקבל, ד"ר דרור רובינסון אמצעי משמעת של התליית רישיון לעסוק ברפואה למשך 15 חדשים.

עונש הגזיפה שהומלץ על-ידי הוועדה – מתבטל בזאת, מאחר ובסמכות הוועדה להמליץ על אחד מאמצעי המשמעת המפורטים בסעיף 41 לפקודת הרופאים בלבד.

16. אשר למועד תחילת ההתלייה – יצויין כי הנקבל הפקיד, ביזמתו, את רישיונו במשרד הבריאות ביום 2.5.12, זאת בטרם ניתנה המלצת הוועדה ולפני מתן החלטה זו. עוד יצויין, כי ביום 16.4.12 דחיתי את בקשת ב"כ הנקבל, עו"ד קייזמן, כי הנקבל יחל בביצוע "העונש המוסכם" של שישה חדשי התלייה, עוד טרם מתן המלצת הוועדה והחלטתי זו.

למרות זאת, הפקיד הנקבל - על דעת עצמו – את רישיונו במשרד הבריאות, הגם שהובהר לו על-ידי מנהל האגף לרישוי מקצועות רפואיים, במכתבו מיום 7.5.12 לעו"ד קייזמן, כי: " כיוון שלעת הזו, רישיונו של מרשך לא הותלה, לא ניתן לפרסם ברבים אחרת. מבחינה ציבורית, אם כן, הפקדת הרישיון אינה מעלה ואינה מורידה".

17. סבורני, כי מההיבט המשפטי הצר, תקופת ההתלייה ראשיתה ביום מתן החלטת שר הבריאות, או מי שלו הואצלו סמכויותיו, ואין ניתן להתחשב ולחשב את התקופה בה הפקיד הנקבל את רישיונו בעבר – במיוחד כשהוא עשה כן בהתנדבות וללא כל אסמכתא חוקית.

יחד עם זאת - בשים לב לכך שהנקבל חדל, ככל הנראה, מלעסוק ברפואה החל מיום הפקדת הרישיון, ונוכח העונש הכולל שהחלטתי להטיל עליו, כמבואר לעיל – הנני מורה, לפנים משורת הדין, כי התליית הרישיון של הנקבל, ד"ר דרוד רובינסון למשך 15 חדשים – תחל ביום הפקדת הרישיון, 2.5.12.

ניתן היום 6.8.12, יח אב התשע"ב.

יש להפיץ החלטה זו, כמקובל.

אמנון סמיר שני, שופט (בדימוס)